Súd:	Okresný súd Michalovce
Spisová značka:	14C/25/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7717206594
Dátum vydania rozhodnutia:	27. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Vladimír Červeňák
ECLI:	ECLI:SK:OSMI:2023:7717206594.17

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Michalovce sudca JUDr. Vladimír Červeňák v právnej veci žalobkýň: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX C., 2/ D. E., F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. C. XXX/XX, XXX XX A., 3/ A. B., F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom XX H. F. A. H. X C., I., J. K., všetky právne zastúpené: JUDr. Jánom Kizivatom, AK Michalovce so sídlom Kpt. Nálepku 8, 071 01 Michalovce, IČO: 31 976 204, proti žalovaným: 1/ L. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XXXX/XX, XXX XX A., právne zastúpený: Mgr. Miroslavou Pyšniakovou, AK Michalovce so sídlom ul. M. Gorkého č. 1, 071 01 Michalovce, 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a . s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, právne zastúpený: JUDr. Felix Neupauer, advokát, AK Bratislava, Dvořákovo nábrežie 8/A, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v 1. rade 9.000,- Eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

II. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť každej zo žalobkýň v 2. a 3. rade po 7.000,- Eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

III. V prevyšujúcej časti žalobu zamieta.

IV. Súd priznáva žalobkyniam v 1. až 3. rade náhradu trov konania, ktoré sú žalovaní v 1. a 2. rade povinní uhradiť spoločne a nerozdielne žalobkyniam v 1. a 3. rade na účet ich právneho zástupcu v plnej výške 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou podanou na tunajší súd dňa 28.03.2017 sa žalobkyne domáhali, aby súd uložil žalovaným povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni v 1. rade 10.000,- Eur, žalobkyni v 2. a 3. rade po 8.000,- Eur, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného, z titulu nemajetkovej ujmy, ktorá im vznikla v dôsledku usmrtenia manžela resp. otca, žalovaným v 1. rade o čom bolo rozhodnuté trestným rozkazom Okresného súdu Michalovce zo dňa 28.10.2015, č. k. 4T/122/2015 - 220, ktorým bol žalovaný v 1. rade právoplatne uznaný vinným z prečinu usmrtenia, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 24 mesiacov, vykon ktoreho bol podmienečne odložený s určenou skúšobnou dobou v trvaní 30 mesiacov a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov v trvaní 48 mesiacov s tým, že pokodených s ich nárokmi na náhradu škody odkázal súd na obcianske súdne konanie. Žalobkyne žiadali priznať aj nárok na náhradu trov konania.

2. Svoju žalobu odôvodnili tým, že smrťou manžela resp. otca došlo v ich živote k traumatizujúcej a smutnej udalosti, spočívajúcej v nenávratnom pretrhnutiu rodinných väzieb medzi žalobkyňami v 1. až 3. rade a nebohým, ktorý bol manželom žalobkyne v 1. rade a otcom žalobkýň v 2. a 3. rade, čoho dôsledkom je neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby. Taktiež uviedli, že medzi žalobkyňami v 1. a 3. rade a zosnulým existovali vzájomné sociálne, morálne, citové, kultúrne vzťahy, ktoré boli vytvorené počas existencie ich vzájomného a rodinného života. K pasívnej legitimácií žalované uviedli, že za škodu vyvolanú osobitou povahou prevádzky zodpovedajú fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu, preto podľa názoru žalobkýň v 1. až 3. rade zodpovedá za nemajetkovú ujmu žalovaný v 1. rade. ktorý ju spôsobil touto prevádzkou. Vecná pasívna legitimácia žalovaného v 2. rade je podľa názoru žalobkýň v 1. až 3. rade odôvodnená eurokonformným výkladom a vyplýva z ust. § 15 ods. 1 zákona o PZP, nakoľko zásah do osobnostných práv žalobkýň v dôsledku, ktorého utrpeli nemateriálnu ujmu bol spôsobený prevádzkou motorového vozidla, na ktoré sa vzťahovalo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu u žalovaného v 2. rade, a preto žalobkyniam v 1. až 3. rade prislúcha právo, aby im žalovaný v 2. rade ako poisťovateľ nahradil touto žalobou uplatňovaný nárok. K výške peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyne uviedli, že táto má odrážať určitú predstavu o spravodlivosti a nemá mať sankčný - likvidačný charakter pre škodcu, ale predstavuje základnú kompenzáciu zmiernenia ujmy, ktorá im smrťou blízkej osoby vznikla, a ktorej navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy.

3. Žalovaný v 2. rade vo svojom vyjadrení zo dňa 09.05.2017 k zˇalobe uviedol, zˇe podlˇa jeho na´zoru je žaloba podaná neoprávnene a bez právneho základu. Žalovane´ na´roky nie su´ kryte´ za´konny´m poisteni´m (povinny´m zmluvny´m poisteni´m), preto z tohto do^vodu navrhuje zˇalobu zamietnutˇ. Pouka´zal na to, zˇe v spore nie je pasi´vne legitimovany´ vo veciach náhrady nemajetkovje ujmy, a keby aj bol, nie je povinný takéto nároky hradiť z titulu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou.

4. Žalobkyne v 1. až 3. rade vo svojom vyjadrení zo dňa 25.05.2017 - replika uviedli skutočnosti, ktoré boli uvedené v žalobe.

5. Žalovaný v 1. rade vo svojom vyjadrení zo dňa 03.08.2017 uviedol, že uplatnený nárok žalobkýň o nemajetkovú ujmu voči nemu neuznáva, a tento považuje za nedôvodný. Uviedol, že dopravnú nehodu nespôsobil úmyselne, pričom nebezpečenstvo zrážky s chodcom nemohol včas spozorovať, prípadne sa zrážke vyhnúť, žiadnym spôsobom neporušil dopravné predpisy. Taktiež uviedol, že ku škodovej udalosti došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a žalovaného v 2. rade ako poisťovateľa, pričom poistné riadne a včas plnil, a teda je toho názoru, že ako poistený má z titulu poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ teda žalovaný v 2. rade za neho poskytol poškodeným žalobkyniam v 1. až 3. rade poistné plnenie.

6. Na pojednávaní dňa 02.09.2019 žalobkyňa v 1. rade opísala podrobne skutočnosti v súvislosti s dopravnou nehodou, v dôsledku ktorej došlo k úmrtiu jej manžela. Uviedla, že s manželom mali blízky vzťah, a že ako dôchodcovia spolu trávili všetok možný čas. Jeho smrť ju veľmi zasiahla. Taktiež uviedla, že spolu majú 2 dcéry, ktoré mali s nebohým otcom rovnako dobrý a blízky vzťah aj napriek tomu, že už majú svoje domácnosti a rodiny, že im pomáhal so všetkým čo bolo potrebné. Rovnako uviedla, že na manžela bola v podstate úplne odkázaná, keďže ona sama vodičský preukaz nemá. Žalobkyňa v 2. rade uviedla, že s otcom mala dobrý vzťah, že od otcovej smrti chodí k mame pomáhať. Uviedla, že mama a nebohý otec jej celý život pomáhali a aj finančne. Žalobkyňa v 3. rade opísala deň nehody, následne uviedla, že s otcom mala dobrý vzťah, a že po jeho smrti sa život zmenil, že to bol šok. Uviedla, že jej celý život pomáhal.

7. Na pojednávaní dňa 18.11.2019 bol vypočutý žalovaný v 1. rade, ktorý k veci opísal priebeh dopravnej nehody. Uviedol, že na druhý deň po nehode išiel za nebohým do nemocnice. Opísal taktiež svoje majetkové pomery.

8. Vo svojom podaní zo dňa 20.03.2020 sa žalovaný v 2. rade, po preštudovaní pripojeného trestného spisu vyjadril k Znaleckému posudku zo dňa 29.04.2015 vypracovaného znalcami MUDr. Peter Popaďák a MUDr. Peter Labaj. Vo vyjadrení uviedli, že nebohý trpel chronickými ochorenia už pred dopravnou nehodou, ktoré ak by neboli k smrti by nemuselo dôjsť, za predpokaldu, že by išlo o mladšiu a zdravú osobu, ak by teda nedošlo ku komplikácii, ktorou bol u nebohého zápal pľúc, a teda spochybnili existenciu príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou a smrťou poškodeného.

9. Súd rozsudkom zo dňa 30. 8. 2021 rozhodol, že: I. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v 1. rade 10.000,- Eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. II. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť každej zo žalobkýň v 2. a 3. rade po 8.000,- Eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného., a o trovách konania rozhodol tak že III. Súd priznáva žalobkyniam v 1. až 3. rade náhradu trov konania, ktoré sú žalovaní v 1. a 2. rade povinní uhradiť spoločne a nerozdielne žalobkyniam v 1. a 3. rade na účet ich právneho zástupcu JUDr. Jána Kizivata, advokáta, so sídlom N. O. X, XXX XX A., vedený v B. B. P. pobočka Michalovce, IBAN : B. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, SWIFT: I..

10. Krajský súd v Košiciach uznesením zo dňa 25. 1. 2023 sp. zn. 5 Co 3/2022-299 zrušil rozsudok a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

11. Súd vykonal dokazovanie v zmysle zrušujúceho uznesenia a doplnil dokazovanie oboznámením sa so znaleckým posudkom znalca Ing. Ivana Gombitu, č. 20/2015, tento vyhodnotil vo vzťahu k spoluzavineniu poškodeného.

12. Podlˇa § 11 OZ, fyzicka´ osoba ma´ pra´vo na ochranu svojej osobnosti, najma¨ zˇivota a zdravia, obcˇianskej cti a lˇudskej do^stojnosti, ako aj su´kromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

13. Podlˇa § 13 ods. 1 OZ, fyzicka´ osoba ma´ pra´vo najma¨ sa doma´hatˇ, aby sa upustilo od neopra´vneny´ch za´sahov do pra´va na ochranu jej osobnosti, aby sa odstra´nili na´sledky ty´chto za´sahov a aby jej bolo dane´ primerane´ zadostˇucˇinenie.

14. Podlˇa § 13 ods. 2 OZ, pokialˇ by sa nezdalo postacˇuju´ce zadostˇucˇinenie podlˇa odseku 1 najma¨ preto, zˇe bola v znacˇnej miere zni´zˇena´ do^stojnostˇ fyzickej osoby alebo jej va´zˇnostˇ v spolocˇnosti, ma´ fyzicka´ osoba tiezˇ pra´vo na na´hradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

15. Podlˇa § 13 ods. 3 OZ, vy´sˇku na´hrady podlˇa odseku 2 urcˇi´ su´d s prihliadnuti´m na za´vazˇnostˇ vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktory´ch k porusˇeniu pra´va dosˇlo.

16. Podľa § 415 OZ, každý je povinný si počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

17. Podlˇa § 4 ods. 1 za´kona o PZP, poistenie zodpovednosti sa vztˇahuje na kazˇde´ho, kto zodpoveda´ za sˇkodu spo^sobenu´ preva´dzkou motorove´ho vozidla uvedene´ho v poistnej zmluve.

18. Podlˇa § 4 ods. 2 písm. a) za´kona o PZP, poisteny´ ma´ z poistenia zodpovednosti pra´vo, aby poistˇovatelˇ za neho nahradil posˇkodene´mu uplatnene´ a preuka´zane´ na´roky na na´hradu sˇkody na zdravi´ a na´kladov pri usmrteni´.

19. Podľa § 13 zákona č. 274/2017 Z. z. celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.

20. Podľa § 14 zákona č. 274/2017 Z. z. odškodnenie vypočítané podľa § 12 a 13 možno primerane znížiť, ak obeť násilného trestného činu spoluzavinila ujmu na zdraví alebo neuplatnila svoje práva tak, aby odškodnenie získala od páchateľa trestného činu, ktorým jej bola spôsobená ujma na zdraví.

21. V su´vislosti s na´mietkou neexistencie vecnej pasi´vnej legitima´cie zˇalovane´ho, su´d poukazuje na to, zˇe existuje mnozˇstvo rozhodnuti´ najvysˇsˇi´ch su´dnych autori´t, z ktory´ch vyply´va, zˇe zˇalovany´ ako poistˇovatelˇ je pasi´vne legitimovany´ aj v spore o na´hradu nemajetkovej ujmy s ty´m, zˇe na´hrada tejto ujmy spada´ pod rezˇim povinne´ho zmluvne´ho poistenia. V tomto ohlˇade su´d poukazuje, napr. na rozhodnutie Krajske´ho su´du v Presˇove, sp. zn. 9 Co 6/2017, ktore´ bolo vydane´ v tomto sena´te (sp. zn. 14C/298/2014), ktory´ v ra´mci svojho rozhodnutia okrem ine´ho pouka´zal na to, zˇe: „V konani´ nebolo sporne´, zˇe poistny´ vztˇah medzi osobou, ktora´ zavinila dopravnu´ nehodu a zˇalovany´m v

cˇase vzniku dopravnej nehody existoval, isˇlo o poistny´ vztˇah z titulu povinne´ho zmluvne´ho poistenia podlˇa za´kona cˇ. 381/2001 Z.z. Pokialˇ si preto zˇalobcovia uplatnili na´rok vocˇi zˇalovane´mu, uplatnili si ho vocˇi subjektu, ktory´ vo vztˇahu k zˇalobcom bol pasi´vne legitimovany´.

22. Ota´zka zodpovednosti zˇalovany´ch za vzniknutu´ nemajetkovu´ ujmu bola, na rozdiel od rozhodnutia Najvysˇsˇieho su´du Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/168/2009, judikovana´ Su´dnym dvorom Euro´pskej u´nie, a to rozsudkom vo veci C. C-22/12 a vo veci Q. C-277/12. Rozsudkami bola riesˇena´ prejudicia´lna ota´zka polozˇena´ Krajsky´m su´dom v Presˇove ty´kaju´ca sa len na´hrady nemajetkovej ujmy v su´vislosti so zodpovednostˇou za sˇkodu spo^sobenu´ motorovy´mi vozidlami. Podlˇa ty´chto rozsudkov pod pojmom ujma na zdravi´ je potrebne´ rozumietˇ aku´kolˇvek ujmu, ak jej na´hrada vyply´va zo zodpovednosti poistene´ho za sˇkodu z vnu´trosˇta´tneho pra´va uplatnitelˇne´ho v danom spore, ktora´ bola spo^sobena´ za´sahom do osobnej integrity, cˇo zahr´nˇa tak fyzicku´, ako aj psychicku´ traumu. Su´dny dvor dospel k za´veru, zˇe medzi sˇkody, ktore´ sa musia z povinne´ho zmluvne´ho poistenia nahraditˇ, patri´ aj nemajetkova´ ujma, ak mozˇno na´hradu tejto ujmy pozˇadovatˇ podlˇa vnu´trosˇta´tneho pra´va. Kedˇzˇe zodpovednostˇ osoby, ktora´ spo^sobila dopravnu´ nehodu, vozidlo ktore´ho bolo poistene´ u zˇalovane´ho, vyply´va z ust. § 11 a § 13 Obcˇianskeho za´konni´ka a ta´to zodpovednostˇ vznikla na za´klade dopravnej nehody, potom plati´, zˇe povinne´ poistenie zodpovednosti za sˇkodu spo^sobenu´ preva´dzkou motorove´ho vozidla ma´ pokry´vatˇ aj na´hradu nemajetkovej ujmy spo^sobenej bli´zkym osoba´m obeti´ usmrteny´ch pri dopravnej nehode, ak jej na´hradu na za´klade zodpovednosti poistene´ho za sˇkodu upravuje vnu´trosˇta´tne pra´vo uplatnitelˇne´ v spore vo veci samej. S rozhodnutiami Su´dneho dvora Euro´pskej u´nie je mozˇne´ v celom rozsahu su´hlasitˇ a vykladatˇ povinnostˇ zˇalovane´ho plnitˇ vo vztˇahu k zˇalobcom eurokomformne.

23. Su´d v tejto su´vislosti poukazuje pri´kladmo, napr. aj na rozhodnutie Najvysˇsˇieho su´du SR sp. zn. 7Cdo/259/2019, z ktore´ho okrem ine´ho vyply´va:

24. „Je pravdou, zˇe najvysˇsˇi´ su´d v uzneseni´ sp. zn. 4 Cdo 168/2009 dospel k za´veru, zˇe povinnostˇ poistˇovne na plnenie z povinne´ho zmluvne´ho poistenia zodpovednosti za sˇkodu spo^sobenu´ preva´dzkou motorove´ho vozidla sa nevztˇahuje na na´hradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Obcˇianskeho za´konni´ka. Rozhodnutie sp. zn. 3 Cdo 301/2012 zalozˇil najvysˇsˇi´ su´d tiezˇ (o. i.) na za´vere o nedostatku pasi´vnej legitima´cie poistˇovne v zmysle § 4 ods. 2 pi´sm. a/ za´kona cˇ. 381/2001 Z. z. Na totozˇny´ch za´veroch spocˇi´valo aj jeho rozhodnutie sp. zn. 8 Cdo 219/2016, v ktorom zotrval na tom, zˇe povinne´ zmluvne´ poistenie upravene´ za´konom cˇ. 381/2001 Z. z. nekryje ujmu spo^sobenu´ za´sahom do osobnostny´ch pra´v pozostaly´ch po obeti dopravnej nehody. Na druhej strane je vsˇak tiezˇ pravdou, zˇe najvysˇsˇi´ su´d v rozhodnuti´ sp. zn. 6 MCdo 1/2016 pri riesˇeni´ predmetny´ch ota´zok zaujal opacˇne´ pra´vne za´very. Niet pochy´b, zˇe rozhodovacia prax dovolacieho su´du „bola“ v istom cˇasovom rozmedzi´ rozdielna. Tento stav uzˇ vsˇak nepretrva´val v cˇase, v ktorom zˇalovana´ 1/ podala dovolanie. V zmysle za´verov rokovania obcˇianskopra´vneho kole´gia najvysˇsˇieho su´du konane´ho 9. okto´bra 2018, ktore´ vyu´stilo do prijatia judika´tu R 61/2018, „sˇkodou pre u´cˇely za´kona cˇ. 381/2001 Z. z. je aj nemajetkova´ ujma spocˇi´vaju´ca v za´sahu do osobnostny´ch pra´v pozostaly´ch obete dopravnej nehody spo^sobenej preva´dzkou motorove´ho vozidla. V spore o na´hradu takejto ujmy je poistˇovnˇa pasi´vne legitimovana´“. Za´vermi tohto rokovania obcˇianskopra´vneho kole´gia najvysˇsˇieho su´du bolo dosiahnute´ na´zorove´ zjednotenie dovolaci´ch sena´tov v predmetnej problematike, cˇi´m za´rovenˇ dosˇlo k usta´leniu rozhodovacej praxe dovolacieho su´du.

25. V predmetnej veci nebolo sporne´, zˇe nebohy´ bol usmrtený v súvislosti s dopravnou nehodou, kde vodicˇ, a zároveň žalovaný v 1. rade viedol motorove´ vozidlo, na ktore´ bola so zˇalovany´m uzavreta´ poistna´ zmluva z titulu poistenia zodpovednosti za sˇkodu spo^sobenu´ preva´dzkou motorove´ho vozidla, pricˇom pri vedeni´ tohto motorove´ho vozidla dosˇlo k dopravnej nehode, v do^sledku ktorej dosˇlo k na´slednej smrti manžela resp. otca žalobkýň v 1. až 3. rade, cˇi´m bolo neopra´vnene zasiahnute´ do su´kromia zˇalobkýň chra´nene´ho na za´klade ustanovenia § 11 OZ. Su´cˇastˇou su´kromia je samozrejme aj rodinny´ zˇivot zahrnˇuju´ci najma¨ pra´vo fyzickej osoby vytva´ratˇ, udrzˇiavatˇ a rozvi´jatˇ vza´jomne´ vztˇahy a v ich ra´mci napl´nˇatˇ vlastnu´ osobnostˇ. Za´sahy do rodinny´ch vztˇahov, ktore´ su´ neopra´vnene´, mozˇno kvalifikovatˇ ako za´sahy do rodinne´ho zˇivota.

26. Na za´klade toho ako a cˇi´m bola zˇaloba skutkovo vymedzena´ je zrejme´, zˇe v predmetnej veci sa zˇalobcovia doma´hali na´hrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za za´sah do ich osobnostne´ho na su´kromny´ a rodinny´ zˇivot, ku ktore´mu dosˇlo v do^sledku dopravnej nehody zavinenej zˇalovany´m

1/. Z˘alobcovia si na´rok voc˘i z˘alovane´mu 1/ uplatnili ako vodic˘ovi motorove´ho vozidla, ktory´ neopra´vneny´ za´sah spo^sobil a neopra´vnene zasiahol do chra´neny´ch osobnostny´ch pra´v z˘alobcov, voc˘i z˘alovane´mu 2/ ako poist˘ovatel˘ovi v zmysle za´k. c˘. 381/2001 Z.z., ktory´ za podmienok v n˘om uvedeny´ch a v rozsahu ni´m urc˘enom poskytuje pos˘kodene´mu za poistene´ho na´hradu s˘kody podl˘a tohto za´kona.

27. Obc˘iansky za´konni´k a rovnako aj su´c˘asna´ civilisticka´ pra´vna teo´ria rozlis˘uje pra´vo na ochranu osobnosti podl˘a ust. § 13 ods. 2 OZ a s ni´m spojene´ pra´vo na na´hradu nemajetkovej ujmy a pra´vo na na´hradu s˘kody v zmysle ust. § 415 - § 450 OZ. Odlis˘nost˘ uvedeny´ch dvoch ins˘titu´tov potvrdzuje aj samotne´ znenie ustanovenia § 16 OZ, v zmysle ktore´ho, ak niekto neopra´vneny´m za ´sahom do pra´va na ochranu osobnosti spo^sobi´ ine´mu s˘kodu, zodpoveda´ za n˘u podl˘a ustanovenia tohto za´kona o zodpovednosti za s˘kodu. Uvedeny´m ustanoveni´m za´kon pripu´s˘t˘a kumula´ciu na ´roku na nemajetkovu´ ujmu a na´roku na na´hradu s˘kody, c˘i´m zdo^razn˘uje ich vza´jomnu´ odlis˘nost˘. D˘als˘i´m do^vodom, prec˘o pra´vna teo´ria striktne odlis˘uje pra´vo na na´hradu nemajetkovej ujmy a na´hradu s˘kody je ich pojmova´ a obsahova´ odlis˘nost˘. Osobnostne´ pra´va predstavuju´ absolu ´tne subjekti´vne pra´va, ktore´ prina´lez˘ia vy´luc˘ne fyzicky´m osoba´m. Pra´vo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkove´ pra´vo, ry´dzo osobnej povahy a je u´zko spa¨te´ s osobnost˘ou c˘loveka a jej prejavmi. Nemajetkovou ujmou v zmysle ustanovenia§ 13 ods. 2 OZ je taka´ ujma, ktora´ sa premieta do psychickej sfe´ry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoloc˘nosti. Taka´to ujma sa teda bezprostredne nepremieta do fyzickej integrity ani do majetkovej sfe´ry fyzickej osoby. Treba ju preto do^sledne odlis˘ovat˘ od majetkovej ujmy, vra´tane ujmy na zdravi´ s majetkovy´mi do^sledkami a inej nemajetkovej ujmy vzniknutej ako priamy do^sledok za´sahu do telesnej integrity fyzickej osoby, za ktoru ´ sa na´hrada poskytuje podl˘a iny´ch predpisov (§ 444 OZ).

28. Na za´klade zistene´ho skutkove´ho stavu je nesporne´, z˘e v do^sledku dopravnej nehody dos˘lo k za´sahu do osobnostny´ch pra´v z˘alobcov v 1 až 3 rade na su´kromny´ a rodinny´ z˘ivot.

29. Su´c˘ast˘ou su´kromne´ho z˘ivota je nepochybne aj rodinný z˘ivot, zahr´n˘aju´ci vzt˘ahy medzi bli ´zkymi osobami a preto res˘pektovanie su´kromne´ho, teda i rodinne´ho z˘ivota musi´ zahr´n˘at˘ pra´vo na vytva´ranie a rozvi´janie vzt˘ahov s d˘als˘i´mi l˘udsky´mi bytost˘ami, aby tak bolo moz˘ne´ okrem ine ´ho tiez˘ rozvi´jat˘ a napl´n˘at˘ vlastnu´ osobnost˘. Zavinena´ smrt˘ bli´zkej osoby preto mo^z˘e vzhl˘adom k vza´jomny´m u´zkym a pevny´m socia´lnych, mora´lnym a citovy´m va¨zba´m predstavovat˘ natol˘ko za´vaz˘nu´ nemateria´lnu ujmu pre rozvi´janie a napl´n˘anie osobnosti pozostale´ho, z˘e mo^z˘e byt˘ kvalifikovana´ ako ujma zniz˘uju´ca jeho do^stojnost˘ c˘i va´z˘nost˘ v spoloc˘nosti (por. na´lez U´stavne ´ho su´du C˘eskej republiky sp. zn. PL. U´S 16/04zo 4. ma´ja 2005). Z tohto pohl˘adu ustanovenia Obc˘. za´konni´ka upravuju´ podmienky pre uplatnenie financ˘nej satisfakcie za ujmu spoc˘i´vaju´cu v za´sahu do osobnostny´ch pra´v v do^sledku smrti bli´zkej osoby. Strata bli´zkej osoby je pre va¨c˘s˘inu l˘udi´ tou najva¨c˘s˘ou stratou, s ktorou sa mo^z˘u vo svojom z˘ivote stretnu´t˘ (por. na´lez U´stavne´ho su´du C˘eskej republiky sp. zn. I. U´S 2844/14 z 22. decembra 2015).

30. Predpokladom pre prisu´denie primerane´ho zadost˘uc˘inenia v pen˘az˘nej forme je nedostatoc˘nost˘ mora´lneho zadost˘uc˘inenia a vznik nemajetkovej ujmy. Ako uz˘ su´d kons˘tatoval v predcha´dzaju´cich odsekoch odo^vodnenia tohto rozsudku, z˘alobcovia v 1. až 3. rade v danom pri ´pade v pri´c˘innej su´vislosti so za´sahom do ich pra´va na su´kromie utrpeli, a to v pri´c˘innej su´vislosti s narus˘eni´m psychicko-mora´lnej integrity a usmrteni´m otca, manžela a syna, nemajetkovu´ ujmu. V danom pri´pade sa su´c˘asne javila su´du moz˘nost˘ priznania primerane´ho zadost˘uc˘inenia len v mora ´lnej, nepen˘az˘nej forme ako zjavne nedostatoc˘na´, a to najma¨ vo vzt˘ahu k nenahraditel˘nosti straty jednej z najbliz˘s˘i´ch oso^b z˘alobcov v 1 až 3 rade, pric˘om ujmu ty´mto vzniknutu´ nemoz˘no plne nahradit˘ ani pen˘az˘nou satisfakciou, ktoru´ za dany´ch okolnosti´ moz˘no vni´mat˘ len ako prostriedok slu´z˘iaci k zmierneniu za´vaz˘ne´ho dosahu protipra´vneho konania z˘alovane´ho 1/, ked˘z˘e financ˘ny ´ ekvivalent za l˘udsky´ z˘ivot nie je moz˘ne´ urc˘it˘.

31. Su´d tak vzhl˘adom k vys˘s˘ie uvedene´mu dospel k za´veru, z˘e uplatneny´ na´rok z˘alobcov v 1. až 3. rade na na´hradu nemajetkovej ujmy v pen˘az˘nej forme je c˘o do za´kladu dany´. Po vyriešení tejto otázky sa tak súd zaoberal posu´deni´m ota´zky primeranosti vy´s˘ky pen˘az˘ne´ho zadost˘uc˘inenia voči žalobcom v 1. až 3. rade.

32. Za´kladny´mi krite´riami (§ 13 ods. 3 OZ) urcˇenia vy´sˇky nemajetkovej ujmy v peniazoch v do^sledku neopra´vnene´ho za´sadu do pra´va na ochranu osobnosti, su´ za´vazˇnostˇ vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktory´ch k porusˇeniu pra´va dosˇlo (ktore´ mo^zˇu bytˇ vy´znamne´ tak u osoby postihnutej ako aj u osoby, ktora´ neopra´vneny´ za´sah spo^sobila). V prípade žalobcov v 1. až 3. rade dosˇlo k na´silne´mu pretrhnutiu citovy´ch va¨zieb, vyply´vaju´cich z intenzity vztˇahu so zomrely´m danej ty´m, zˇe isˇlo o otca a manžela. Žalobcovia v 1. až 3. rade boli zasiahnutí stratou blízkej osoby, ktorá im spôsobila psychickú bolesť, ktora´ v pri´pade straty velˇmi bli´zkeho cˇloveka je cˇasto vni´mana´ ako neznesitelˇna´, fyzicka´, obmedzuju´ca aktivity pozostale´ho, cˇasto vyzˇaduju´ca odbornu´ pomoc (v do^sledku dusˇevne´ho ochorenia). Vzhlˇadom na intenzitu tohto za´sahu a jeho nenapravitelˇne´ na ´sledky je mora´lne zadostˇucˇinenie nepostacˇuju´ce.

33. Príčinou vzniku škody nie je skutočnosť, ktorá je už sama následkom (porovnaj R 7/1979). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť" pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušený; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahu ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu." (mutatis mutandis Rozsudok NS SR sp. zn. 1 Cdo 129/2008 z 30.07.2009, Rozsudok NS SR sp. zn. 5 Cdo 126/2009 z 30.06.2010, Rozsudok NS SR sp. zn. 6 Cdo 89/2011 z 31.07.2012, Uznesenie NS SR sp. zn. 6 MCdo 7/2013 zo dňa 23.04.2014).

34. V kontexte s uvedeným možno ustáliť, že príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovaného v 1. rade a smrťou R. B. je bezprostredná, teda daná. Bez protiprávneho konania, by nedošlo k smrti R. B.. Táto skutočnosť bola zistená v trestnom konaní a žalovanému v 1. rade bol uložený trest za prečin usmrtenia.

35. Pri hodnoteni´ okolnosti´, za ktory´ch dosˇlo k neopra´vnene´mu za´sahu su´d na strane zˇalovane´ho v rade 1/ prihliadal ako na vy´znamnu´ skutocˇnostˇ, zˇe v danom pri´pade isˇlo na jeho strane o nedbanlivostne´ (neu´myselne´) konanie. Su´d pri u´vahe o vy´sˇke ujmy zˇalobcov prihliadol na skutocˇnostˇ, vyplývajúcu zo znaleckého posudku znalca Ing. Ivana Gombitu, zˇe nebohy´ čiastočne zapri´cˇinil vznik ujmy, a to tým, že pred vstupom do koridoru pohybu vozidla sa z technického hľadiska nepresvedčil, či mu nehrozí nebezpečenstvo, a teda mohol zastaviť pred vstupom do tohto koridoru. Na druhej strane však znalec vo svojom posudku uviedol, že nesprávnym prvkom v technike jazdy vodiča bola oneskorená reakcia (nevenoval dostatočnú pozornosť sledovaniu situácie v cestnej premávke). Su´d preto popri posudzovani´ okolnosti neopra´vnene´ho za´sahu prihliadal na okolnosti na obidvoch procesny´ch strana´ch, ako aj na tu´ skutocˇnostˇ, zˇe na´hrada nemajetkovej ujmy slu´zˇi len na zmiernenie na´sledkov vzniknutej ujmy tak, aby bol dosiahnuty´ u´cˇel tohto kompenzacˇne´ho konania a zˇalobcovia neboli povazˇovaní nadˇalej ako obete porusˇenia dohovoru o lˇudsky´ch pra´vach (cˇl. 8 ods. 1) ako i listinny´ch za´kladny´ch pra´v a slobo^d (U´stavny´ za´k. cˇ. 23/1991 Zb. cˇl. 10 ods. 2 ako i porucˇenia cˇl. 19 ods. 2 U´stavy SR).

36. Na´hrada nemajetkovej ujmy nie je na´hradou za zˇivot, slu´zˇi len na zmiernenie na´sledkov vzniknutej ujmy pricˇom je nepochybne´, zˇe zˇiadna suma priznana´ v su´dnom konani´ nie je dostatocˇna´ vzhlˇadom na spo^sobenu´ ujmu, ani na to, aby nahradila lˇudsky´ zˇivot. Vy´sˇka na´hrady je prizna´vana´ su´dmi na za´klade volˇnej u´vahy s prihliadnuti´m na za´konne´ krite´ria´, a to na za ´vazˇnostˇ vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktory´ch dosˇlo k neopra´vnene´mu za´sahu do osobnosti.

37. Napokon su´d vo vsˇeobecnosti poukazuje na to, zˇe pri stanoveni´ penˇazˇne´ho zadostˇucˇinenia plati´ v euro´pskom deliktua´lnom pra´ve za´sada, zˇe v pri´pade objekti´vne podobny´ch ujm, by sa mali prizna´vatˇ porovnatelˇne´ sumy, kedˇzˇe priznanie diametra´lne odlisˇny´ch vy´sˇok odsˇkodnenia v skutkovo a pra´vne podobny´ch pri´padoch je nielen prejavom sudcovskej svojvo^le, ale i porusˇeni ´m pra´va posˇkodene´ho (pri´p. sˇkodcu) na spravodlivy´ su´dny proces. Vodiacimi parametrami proporciona´lne spravodlive´ho zadostˇucˇinenia je atribu´t primeranosti, ktory´ je rozhoduju´cim krite ´riom prizna´vania odsˇkodnenia, aby bol dosiahnuty´ u´cˇel kompenza´cie, inak napriek poskytnute´mu odsˇkodneniu by sa posˇkodeni´ mohli nadˇalej kvalifikovatˇ ako obete porusˇenia Dohovoru o lˇudsky ´ch pra´vach. Na druhej strane pri zachovani´ proporcionality, vy´sˇka reluta´rnej (penˇazˇnej) satisfakcie

nesmie byť prostriedkom bezdo^vodne´ho obohatenia a po^sobiť na sˇkodcu likvidacˇne. Rozhoduju ´cim je preto zvazˇovanie individua´lnych okolnosti´ pri´padu (vysˇsˇie uvedeny´ch v danom pri´pade). V tejto su´vislosti je potrebne´ uviesť, zˇe su´d musi´ zohlˇadniť aj doterajsˇiu rozhodovaciu prax su´dov pri rozhodovani´ o vy´sˇke nemajetkovej ujmy. Pri urcˇovani´ sumy nemajetkovej ujmy musia vsˇeobecne ´ su´dy za´rovenˇ zohlˇadnˇovať svoju vlastnu´ rozhodovaciu cˇinnosť, a teda v su´lade s princi´pom rovnosti rozhodovať v porovnatelˇny´ch veciach rovnako a v ich judikatu´re by tak mal existovať vzťah priamej u´mernosti medzi za´vazˇnosťou ujmy a vy´sˇkou priznanej na´hrady (na´lez U´S SR sp.zn. III. U´S 288/2017 z 6. decembra 2017).

38. Po zohlˇadneni´ uvedene´ho vzhlˇadom na za´vazˇnosť vzniknutej ujmy u zˇalobcov ako i okolnosti, za ktory´ch k porusˇeniu pra´v dosˇlo, su´d priznal nemajetkovu´ ujmy vo vy´sˇke tak ako je uvedene´ vo vy´rokovej časti tohto rozsudku a v ostatnej cˇasti zˇalobu ako nedo^vodnu´ zamietol. Su´d povazˇuje vy´sˇku na´hrady nemajetkovej ujmy za primeranu´ a proporciona´lnu na´hradu stra´dania zˇalobcov v 1 až 3 rade (resˇtitucˇnej podstaty reluta´rnej na´hrady a jej vyrovna´vacieho charakteru). Vy´sˇka priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch vo vzťahu k zˇalobcom v 1 až 3 rade nie je zˇiadnou hmotnou satisfakciou, ale urcˇity´m gestom slusˇnosti a spravodlivosti a v zˇiadnom pri´pade nemo^zˇe odcˇiniť dopad tragickej udalosti, ktora´ nastala na´sledkom konania zˇalovane´ho 1/. Vy´sˇka su´dom priznanej sumy podlˇa na´zoru su´du nemo^zˇe viesť k neprimerane´mu obohateniu a nie je ani na´hradou pri´jmu, je primerana´ za´vazˇnosti vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktory´ch k porusˇeniu pra´va dosˇlo a vo vzťahu k zˇalovany´m nepo^sobi´ likvidacˇne. Súd pri vyhodnocovaní primeranosti tejto výšky zohľadnil aj čiastočné zavinenie nebohého.

39. V su´vislosti s vy´sˇkou priznanej na´hrady existuje mnozˇstvo su´dnych rozhodnuti´ a urcˇity´m meri ´tkom pri stanoveni´ tejto vy´sˇky mo^zˇe byť napr. aj rozhodnutie Euro´pskeho su´du pre lˇudske´ pra´va v pri´pade N. c/a Slovenska´ republika, na za´klade ktore´ho bola stˇazˇovatelˇke priznana´ nemajetkova´ ujma 25.000 EUR za to, zˇe nekonani´m sˇta´tnych orga´nov bolo zasiahnute´ do jej osobnostny´ch pra ´v usmrteni´m jej oboch malolety´ch deti´, pricˇom v danom pri´pade dosˇlo k absolu´tnemu rozvra´teniu jej rodinne´ho zˇivota, kedˇzˇe boli usmrtene´ obe jej dce´ry a stˇazˇovatelˇka ine´ deti nemala.

40. Krajský súd vo svojom uznesení vytkol prvoinšatnčnému súdu, že pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy neprihliadol na zákonné kritéria vyplývajúce zo z. č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, konkrétne na § 6 - § 7, a že vychádzajúc z § 13 ods.3 O. z. pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, citované ustanovenie neustanovuje žiadne medze pre jej priznanie, preto je potrebné vziať do úvahy citovaný zákon, ako možné vodítko pre rozhodovanie súdu o konkrétnej výške náhrady.

41. Prvoinštančný sú sa nestotožňuje s týmto názorom Krajského súdu, a to z dôvodu, že hore uvedený zákon č. 215/2006 Z. z., na ktorý poukazuje Krajský súd vo svojom uznesení stratil platnosť a účinnosť dňom 31.12.2017, a preto ho nebolo možné aplikovať v tejto veci. Uvedený zákon bol nahradený zákonom č. 274/2017 Z. z., ktorý pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy aplikoval.

42. V prejedna´vanej veci mal su´d za preuka´zane´, zˇe medzi zˇalobkyňami a nebohým existovali socia ´lne, mora´lne, citove´ a kultu´rne vzťahy vytvorene´ v ra´mci ich su´kromne´ho a rodinne´ho zˇivota, pricˇom porusˇeni´m pra´va na jej zˇivot dosˇlo k neopra´vnene´mu za´sahu do pra´v na su´kromie zˇalobcov. Pra´vo na su´kromie totizˇ zahr´nˇa aj pra´vo fyzickej osoby vytva´ratˇ a udrzˇiavatˇ vzťahy s iny´mi lˇudsky´mi bytostˇami najma¨ v oblasti citovej tak, aby sa fyzicka´ osoba mohla rozvi´jať a napl ´nˇať vlastnu´ osobnosť. Protipra´vne narusˇenie ty´chto vzťahov predstavuje neopra´vneny´ za´sah do pra´va na su´kromie a rodinny´ zˇivot su´kromnej osoby.

43. Pri posudzovani´ predmetnej veci su´d vycha´dzal z nepochybnej skutocˇnosti, zˇe uzˇ samotna´ strata bli´zkeho cˇloveka znamena´ pre pozostaly´ch, a to hlavne najblizˇsˇiu rodinu, znacˇnu´ ujmu, teda v zmysle § 13 OZ, za´sah do pra´va na ochranu osobnosti, pricˇom v tomto pri´pade, tak ako vo va¨cˇsˇine taky´chto pri´padov, nie je dostatocˇne´ mora´lne zadosťucˇinenie (napr. vo forme ospravedlnenia sa zˇalobcom, resp. odsu´denia vodicˇa v trestnom konani´, cˇo v danom pri´pade ani nie je mozˇne´, kedˇzˇe pri dopravnej nehode zomrel aj vodicˇ, ktory´ tu´to nehodu zapri´cˇinil.) a je na mieste poskytnutie na ´hrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a v takomto pri´pade su´d prihliada na za´vazˇnosťˇ vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktory´ch k porusˇeniu pra´va dosˇlo.

44. Z vy´sluchu zˇalobkýň jednoznacˇne vyplynulo, zˇe intenzita vztˇahov zˇalobkýň, v poziti´vnom slova zmysle s nebohým bola silna´, ako je to v podstate bezˇne´ v riadne funguju´cich rodina´ch. Z vyjadreni ´ vsˇetky´ch zˇalobkýň jednoznacˇne vyplynulo, zˇe smrtˇ ich bli´zkej osoby bola neocˇaka´vana´ a neda´ sa zˇiadnym spo^sobom reparovatˇ a uzˇ to, podlˇa na´zoru su´du, jednoznacˇne preukazuje za ´vazˇnostˇ vzniknutej ujmy, cˇo teda za´rovenˇ odo^vodnˇuje pra´vo zˇalobkýň na na´hradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z vykonane´ho dokazovania nepochybne vyplynulo, zˇe vztˇahy medzi zˇalobkyňamia ich nebohým manželom resp. otcom boli velˇmi dobre´.

45. Su´d poukazuje na to, zˇe u´cˇelom tejto na´hrady nie je repara´cia celej nemajetkovej ujmy, ale vy ´hradne iba zmiernenie jej na´sledkov. Za do^lezˇite´ su´d povazˇuje aj rozli´sˇenie bli´zkosti pri´buzenske ´ho vztˇahu, pricˇom ma´ za to, zˇe je rozdiel, pokialˇ do^jde k u´mrtiu manzˇela, manzˇelky, resp. ich deti´, v porovnani´ s u´mrti´m su´rodenca. V danom prípade ide o úmrtie manžela resp. otca. Aj napriek tomu, že dcéry už mali vlastné rodiny, mali s otcom blízky vzťah a zaujímali sa jeden o druhého.

46. Súd v danom prípade priznal žalobkyni v 1. rade sumu 9.000 Eur, a žalobkyniam v 2. a 3. rade každej po 7.000 Eur, vzhľadom k tomu, že intenzita vzťahov u vsˇetky´ch zˇalobcov nebola samozrejme na u´plne totozˇnej u´rovni. Su´d ma´ za to, zˇe takto priznana´ vy´sˇka na´hrady spl´nˇa krite´rium primeranosti a spravodlivosti a je podlˇa na´zoru su´du dostatocˇnou satisfakciou vo vzťahu k zˇalobcom. Priznané výšky náhrady zohľadňujú protiprávne konanie žalovaného v prvom rade, čiastočnú spoluúčasť nebohého a intenzitu vzťahov žalobkýň k nebohému. Nakoľko v oblasti civilného práva neexistuje predpis, ktorý by sa výslovne zaoberal výškou náhrady nemajetkovej ujmy, súd per analogiam aplikoval ustanovenia § 13 a 14 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov, a preto bolo potrebné rozhodnúť tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

47. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP a keďže žalobkyne v 1. až 3 rade síce nemali plný úspech vo veci, avšak v pomere k neúspechu bol neúspech minimálny, a preto im súd priznal náhradu trov konania voči neúspešným žalovaným v 1. a 2. rade v plnom rozsahu 100 %. Po právoplatnosti tohto rozsudku o ich výške rozhodne samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 256 ods. 1 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Michalovce písomne v dvoch vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka, ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne /odvolacie dôvody/ a čoho sa odvolateľ domáha /odvolací návrh/. Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.